

outmigrant, *n.* बहिःस्थलांतरी (पु.)
 out-migration, *n.* बहिःस्थलांतरण (न.)
cf. immigration
 outport, *n.* उपबंदर (न.)
 output per worker, दर कामगारी उत्पादन
 output value, उत्पादन मूल्य
 outwash, *n.* हिमजलोढ (पु.)
 outwash fan, हिमजलोढ पंखा
 outwash plain, हिमजलोढ मैदान
 overbank deposit, तटउपरी निक्षेप
 overbank flow deposits, (*also* overland flow deposits) दुथडी प्रवाह निक्षेप (पु.अ.व.)
 overbounded city, सीमातीत नगर, सीमातीत शहर
 overburden, *n.* वृथावरण (न.), विफलावरण (न.)
 over consumption, अति उपभोग
 over crowding, अतिदाटी (स्त्री.)
 overflow, *n.* परिवाह (पु.)
 overflow streams, परिवाही प्रवाह (पु.अ.व.)
 overfold, *n.* उपरिवलि (स्त्री.)
 overgrazing, *n.* अतिचराई (स्त्री.), अतिचारण (न.)
 overgrowth, *n.* परिवृद्धि (स्त्री.)
 overhand stoping, ऊर्ध्व-खनन (न.)
 overhang, *n.* अधांतर (न.)
 overhanging, *adj.* अधांतरी
 overhead facility, वरकड सुविधा
 overland flow deposits = overbank flow deposits
 overlap, *n.* (*also* unconformable overlap or unconformity with overlap) अतिव्यापन (न.), अतिव्यापन विसंगति (स्त्री.)
 overlay, *n.* अधिचित्र (न.)
 overloaded stream, अतिभारित प्रवाह

overlying, *adj.* वरील
 overpopulation, *n.* अत्यधिक लोकसंख्या (स्त्री.)
 overproduction, *n.* अतिउत्पादन (न.)
 oversaturated, *adj.* अतिसंपृक्त
 overthrust, *n.* उपरिप्रणोद (पु.)
 overthrusting, *n.* उपरिप्रणोदन (न.)
 overturn, *v.t. & i.* उलटवणे, उलटणे
 overturned, *adj.* उलटलेला
 over-urbanisation, *n.* अत्यधिक नागरीकरण (न.)
 ovis, *n.* १ (*usu. cap.*) ओविस (प्रजाति) (स्त्री.) २ (*wild sheep*) रानमेंढी (स्त्री.)
 Oxalis Acetosella, *Bot.* ऑक्सॅलिस अॅसेटोसेला
 oxbow lake, नाल सरोवर, नालाकृति सरोवर
 oxidation, *n.* ऑक्सिडन (न.)
 oxide, *n. Chem.* ऑक्साइड (न.)
 oxidise, *v.t.* ऑक्सडीकरण करणे, ऑक्साइडन करणे
 oxygenation, *n.* ऑक्सीजनीकरण (न.)
 oyster, *n.* ऑय्स्टर (पु.)
 ozone, *n.* ओझोन (न.)
 ozonosphere, *n.* ओझोनावरण (न.)

P

pace scale, पदप्रमाण (न.)
 pachycaul, *n.* स्थूलाक्ष (पु.)
 pacific series province or suite, पॅसिफिक श्रेणी प्रांत किंवा कुळ
 pacifism, *n.* शांततावाद (पु.)
 pacing, *n.* पदमापन (न.)
 pack ice, हिमगठ्ठा (पु.)
 packing, *n.* (*as. in* rhombohedral packing) बंधन (न.)

padang, *n.* (dry deciduous forest) पादांग (न.)
 paddy, *n.* भात (न.), साळी (स्त्री.), धान (न.)
 paddy cultivation, भातशेती (स्त्री.)
 padeng, *n.* पॅडेंग (न.)
 palae = pale
 palaco = pale
 palaeocene = paleocene
 palaeoclimatology, *n.* पुराहवामानशास्त्र (न.)
 palaeogeography, *n.* (also paleogeography)
 पुराभूगोल (पु.)
 palaeontology, *n.* पुराजीवशास्त्र (न.)
 palaeozoic, *adj.* Geol. पुराजीव, पॅलिओझोइक
n. पुराजीव (पु.), पॅलिओझोइक (पु.)
 palaeozoic era, पुराजीव महाकल्प
 palagonite tuff, पॅलागोनाइट टुफ
 pale, (also paleo or palae or palaco) १ पुरा—,
 प्राचीन २ पूर्व—
 paleartic region, पूर्वआर्क्टिक प्रदेश
 palco = pale
 paleobiogeographic map, पुराजीव भौगोलिक
 नकाशा
 paleobotany, *n.* पुरावनस्पतिशास्त्र (न.)
 paleocene, *adj.* Geol. (also palaeocene)
 पॅलिओसीन—
n. पॅलिओसीन (पु.)
 paleogene, *n.* Geol. पॅलिओजीन (पु.)
 paleogeography = palaeogeography
 paleolithic, *adj.* Geol. पुरापाषाण—
 Paleolithic Age, Geol. पुरापाषाण युग,
 पुराअश्म युग
 paleolithic period, पुराअश्म काल
 paleolithologic map, पुराशिलावर्णन नकाशा
 paleology, *n.* पुराशास्त्र (न.)
 paleontologic province, पुराजीव प्रांत
 paleosol, *n.* (also fossil soil) पुरामृदा (स्त्री.)

paleotectonic, *adj.* पुराविवर्तनी
 paleotectonic map, पुराविवर्तनी नकाशा
 paleotopography, *n.* पुरास्थलरूप (न.)
 palisade, *n.* स्तंभपंक्ति (स्त्री.)
 palm, *n.* ताड (पु.)
 palsen, *n.* पाल्सेन (न.)
 palynology, *n.* बीजाणुशास्त्र (न.)
 pampas, *n.* पंपास (न.)
 panfan, *n.* (also pediplane or pediplain)
 १ पॅनफॅन (पु.) २ पदस्थली (पु.)
 pangaea, *n.* Geol. पॅजिआ (पु.)
 panorama, *n.* परिपूर्ण दृश्य (न.)
 panplane, *n.* (also panplain) सम्मीलित मैदान
 (न.)
 pantanal, *n.* पॅटानल (न.)
 pantograph, *n.* सर्वमापलिखित्र (न.), पॅटोग्राफ
 (पु.)
 paperboard, *n.* पुठ्ठा (पु.)
 para—, *pf.* परा—, पॅरा—
 parabola, *n.* अन्वस्त (पु.)
 parabolic dune, अन्वस्तीय धन्व
 paradigm, *n.* बृहत् प्रतिमान (न.)
 paraffin, *n.* पॅराफिन (न.)
 parallax, *n.* परासर (पु.), परासरज (पु.)
 parallel, *adj.* समांतर
 parallel drainage, समांतर निस्सार
 parallel drainage pattern, समांतर निस्सार
 प्ररूप
 parallel evolution, समांतर उत्क्रांति
 parallel extinction, (also called straight
 extinction) समांतर अंधारण
 parallel faults, समांतर भ्रंश (पु.अ.व.)
 parallel fold, समांतर बलि
 parallelism, *n.* समांतरता (स्त्री.), समांतरण
 (न.)

parallel of latitude, अक्षवृत्त (न.)	pastoral, <i>adj.</i> पशुचारणिक, पशुचारणसंबंधी, पशुचारणी, पशुचारण—, पशुचारी
parallel retract of slope, उताराची समांतर पिछेहाट, उताराची समांतर माघार	pastoral agriculture, पशुचारण कृषि
parameter, <i>n.</i> प्राचल (न.)	pastoral farming, पशुचारणी शेती
paramo, <i>n.</i> पॅरमो (पु.)	pastoral industry, पशुचारण उद्योग
paramorph, <i>n.</i> परारूप (न.), पॅरारूप (न.)	pastoralism, <i>n.</i> पशुचारण (न.)
paraschist, <i>n.</i> पॅराशिस्ट (पु.)	pastoralist, <i>n.</i> पशुचारक (पु.)
parasilicate, <i>n.</i> पॅरासिलिकेट (न.)	pastoral nomadism, पशुचारी भटकवृत्ति
parasite, <i>n.</i> परजीवी (पु.)	pastoral nomads, पशुचारी भटक्या जमाती
parasite city, परजीवी शहर, परजीवी नगर	pasture, <i>n.</i> कुरण (न.), गायरान (न.), चारणभूमि (स्त्री.)
parasitic cone, परजीवी शंकु	pastured grassland, चारणभूमि (स्त्री.)
parental magma, मूल मॅग्मा	pasturing, <i>n.</i> चारण (न.)
parent element, जनक मूलद्रव्य	path, <i>n.</i> पथ (पु.)
parent material, मूल पदार्थ	patina, <i>n.</i> (also patterned ground) आकृतिबद्ध भूमि (स्त्री.)
parent rock, मूल खडक	pattern, <i>n.</i> प्ररूप (न.), आकृतिबंध (पु.)
parish, <i>n.</i> पॅरिश (न.)	patterned ground = patina
park, <i>n.</i> उद्यान (न.)	pays, <i>n.</i> पेज (पु.)
parma, <i>n.</i> घुमटी (स्त्री.)	peak, <i>n.</i> १ शिखर (न.) २ कळस (पु.)
paroptesis, <i>n.</i> भर्जन बदल (पु.)	peak zone, महत्तमता कालखंड
partial correlation, आंशिक सहसंबंध	peanut, <i>n.</i> भुईमूग (पु.)
partial derivatives, आंशिक विकलनांक (पु.अ.व.)	peasant, <i>n.</i> शेतकरी (पु.)
partial diagram, (also called selective diagram) आंशिक आकृति	peat, <i>n.</i> पीट (पु.)
partial system, आंशिक पद्धति	peat bog, पीट बाँग
participation rate, सहयोग दर	peat formation, पीटीभवन (न.)
particle trajectory, कण विक्षेप पथ	pebble, <i>n.</i> गोटा (पु.), गोटी (स्त्री.)
parting, <i>n.</i> विसंधि (पु.)	pebble armor, गोटा फरसबंदी
pass, <i>n.</i> खिंड (स्त्री.)	pebble phosphate, फॉस्फेट ग्रंथि, गोटीदार फॉस्फेट
passage bed = transition bed	pectolite, <i>n.</i> पॅक्टोलाइट (न.)
passenger car, प्रवासी गाडी	ped = soil
passenger service, प्रवासी सेवा	pedalfer, <i>n.</i> अत्युलोह मृदा (स्त्री.), पेडल्फर (स्त्री.)
passenger traffic, प्रवासी वाहतूक	pedcal = pedocal
passive glacier, निष्क्रिय हिमवाह	

pedestal, *n.* उत्तल (न.)
 pediment, *n.* पदभूमि (स्त्री)
 pediment pass, पदभूमि खिंड
 pediplain = panfan
 pediplane = panfan
 pedocal, *n.* (also pedcal) चुनामृदा (स्त्री)
 pedogenesis, *n.* मृदाजनन (न.)
 pedology, *n.* मृदाशास्त्र (न.)
 pedometer, *n.* पदमापी (पु.), पेडॉमीटर (न.)
 peg, *n.* खुंटी (स्त्री)
 pegmatitic phase, पेग्मटाइटी प्रावस्था
 peking man, पेकिंग मानव
 pelagic, *adj.* उत्सागरी
 pelagic deposit, उत्सागरी निक्षेप
 pelagic fish, उत्सागरी मासा
 pelagic life, उत्सागरी जीव
 pelite = mud stone
 pelitic = argillaceous
 pellet, *n.* गोळी (स्त्री)
 pelletizing, *n.* गोलक प्रक्रिया (स्त्री)
 pellet structure, गोळी संरचना
 pelyte = mud stone
 penchlands, *n.* (also piedmont steps or piedmont treppe) गिरिपद सोपान
 pencil structure, शलाका संरचना, पेन्सिल संरचना
 pendant, *n.* पेंडे (न.), प्रलंब (पु.)
 pendulum, *n.* लंबक (पु.)
 peneplain = endrumpf
 peneplanation, *n.* मैदान प्रायन (न.)
 peneplane = endrumpf
 penetration, *n.* अंतर्वेशन (न.)
 peninsula, *n.* द्वीपकल्प (न.)
 peptide, *n.* पेप्टाइड (पु.)

per capita income, दरडोई उत्पन्न
 percentage dot map, प्रतिशत टिंब नकाशा
 percentage log, प्रतिशत क्रमलेख, टक्केवारी क्रमलेख
 percept, *n.* प्रत्यक्षबोध (पु.)
 perception, *n.* प्रत्यक्षबोधन (न.)
 perception of environment, पर्यावरण बोध
 perched, *adj.* अधिश्रित
 perched ground water, अधिश्रित भूजल
 perched water, अधिश्रित जल
 perched water table, अधिश्रित भूजलपृष्ठ
 percolate, *v. i.* झिरपणे
 percolation, *n.* झिरपण (न.)
 perennating bud, बहुवर्षजीवी कलिका
 perennation, *n.* बहुवर्षजीविता (स्त्री)
 perennial, *adj.* बहुवर्षजीवी, बारमाही
 perennial irrigation, बारमाही जलसिंचन
 perfect gas, आदर्श गॅस
 perforation, *n.* छिद्रण (न.)
 perforation deposit, छिद्रण निक्षेप
 pergelisol = permafrost
 peri—, *px.* परि—
 pericline, *n.* पेरिक्लाइन (न.)
 perigee, *n.* उपभू (स्त्री)
 periglacial, *adj.* परिहिमनदीय
 perigordian, *adj.* पेरिगार्डी
 perihelion, *n.* उपसूर्य (पु.)
 perimeter, *n. Math.* परिमिति (स्त्री)
 period, *n.* १ कल्प (पु.) *cf. era* २ काल (पु.)
 periodic current = tidal current
 periodic fair, नियतकालिक जत्रा
 periodic migrant, नियतकालिक स्थलांतरी, नियतकालिक स्थानांतरी
 periodic migration, नियतकालिक स्थलांतरण, नियतकालिक स्थानांतरण

periodic series, आवर्ती श्रेणी
 periodogram, *n.* आवर्तनी आलेख (पु.)
 peripediment, *n.* परिपदभूमि (स्त्री.)
 peripheral fault, परिधी भ्रंश
 peri-urban, *adj.* नागरी परिसीमांत प्रदेश
 विषयक—
 permafrost, *n.* (also *pergelisol or tjaele*) नित्य
 गोठितता (स्त्री.)
 permanent, *adj.* कायम, स्थायी
 permanent current, नित्य धार
 permanent fallow, कायम पडजमीन
 permanent grass, कायम कुरण
 permanent hardness, टिकाऊ कठिणपणा
 permanent pasture, कायम चारणभूमि
 permanent quadrat, प्रतिदर्श क्षेत्र एकक
 permeability, *n.* पार्यता (स्त्री.)
 permeability coefficient, पार्यता गुणांक
 permeable, *adj.* (also *pervious*) पार्य
 permeate, *v. t.* भिनणे
 Permian, *adj.* पर्मिअन
 Permo-carboniferous climate.
 पर्मो-कारबॉनिफेरस हवामान
 perpendicular, *adj.* लंब
 perpendicular slip, लंब सरक
 perpendicular throw, लंब क्षेप
 persistence, *n.* सातत्य (न.)
 persorption, *n.* परिशोषण (न.)
cf. absorption
 perspective projection, संदर्श प्रक्षेपण
 perspectives on urbanism, नागरता सम्यक्
 दर्शन
 perturbation, *n.* क्षोभ (पु.), प्रक्षोभ (पु.)
 pervious = permeable
 pest, *n.* जीवनाशक रोग (पु.)
 pesticide, *n.* कीटकनाशक (न.)

petrification, *n.* (also *petrification*) अश्मन
 (न.)
 petrified, *adj.* अश्मीभूत, अश्मित
 petrify, *v. t. & i.* अश्मन करणे, अश्मन होणे
 petro—, *px.* पाषाण—
 petro-chemical industry, पाषाण रासायनिक
 उद्योग
 petroleum, *n.* पेट्रोलिअम (न.)
 petroleum extraction, पेट्रोलिअम निष्कर्षण
 petroleum production, पेट्रोलिअम उत्पादन
 petroleum refining, पेट्रोलिअम परिष्करण
 petroleum reserves, पेट्रोलिअमचे उपलब्ध साठे
 (पु. अ. व.)
 petroliferous, *adj.* खनिजतेलयुक्त,
 पेट्रोलभारित
 petroliferous area, खनिजतेलयुक्त क्षेत्र,
 पेट्रोलभारित क्षेत्र
 petroliferous province, खनिजतेलयुक्त प्रांत,
 पेट्रोलभारित प्रांत
 petrologist, *n.* पाषाणशास्त्रज्ञ (सा.)
 petrology, *n.* पाषाणशास्त्र (न.)
 phacolith, *n.* फॅकोलिथ (पु.)
 phanerogamia, *n.* बीजोद्भिद (पु.)
 phanerophyte, *n.* उपरिकलिकोद्भिद (पु.)
 pharmaceuticals, *n.* औषधनिर्माणविद्या (स्त्री.)
 phase, *n.* प्रावस्था (स्त्री.)
 phase equilibrium, प्रावस्था समतोल, प्रावस्था
 संतुलन
 phase inversion, प्रावस्था व्युत्क्रमण, प्रावस्था
 व्यस्तन
 phase velocity, प्रावस्था वेग
 phenology, *n.* ऋतुजैविकी (स्त्री.)
 phenotype, *n.* दृश्यरूप (न.)
 phenyl thiocarbamide test, (PTC test) फेनील
 थायोकार्बमाइड परीक्षा (PTC test)

phi sigma = sigma phi

phonetic writing, उच्चारानुसारी लेखन

phosphate, *n. Chem.* फॉस्फेट (न.)

phosphate reserves, फॉस्फेटचे उपलब्ध साठे
(पु. अ. व.)

phosphor escence, *n.* स्फुरदीप्ति (स्त्री.)

phosphorus, *n. Chem.* फॉस्फरस (पु.)

photochemical region, प्रकाशरासायनिक क्षेत्र

photogeology, *n.* फोटोभूशास्त्र (न.)

photogeomorphology, *n.* फोटोभूरूपिकी (स्त्री.)

photogrammetric interpretation, फोटो-
भूमापिकीय अर्थशोधन, फोटोभूमापिकीय
विवरण

photogrammetry, *n.* फोटोभूमापिकी (स्त्री.)

photographic, *adj.* प्रकाशचित्रीय, प्रकाश-
चित्रण—

photography, *n.* प्रकाशचित्रण (न.)

photomap, *n.* फोटोनकाशा (पु.)

photon, *n.* फोटॉन (पु.)

photoperiod, *n.* प्रकाश अवधि (पु.)

photopic vision, दिवा दृष्टि

photoreceptor, *n.* प्रकाशग्राही (पु.)

photo-relief, *n.* फोटो उठाव (पु.)

photoresister, *n.* प्रकाशरोधी (पु.)

photosensitive, *adj.* प्रकाश तीव्रग्राही

photosphere, *n.* प्रकाशावरण (न.)

photostat, *n.* १ लेखछायाचित्र (न.)

२ लेखछायाचित्रक (पु.), फोटोस्टॅट (न.)

photosynthesis, *n.* प्रकाशसंश्लेषण (न.)

photosynthesising plant, प्रकाशसंश्लेषी
वनस्पति

photosynthetic efficiency, प्रकाश संश्लेषी
क्षमता, प्रकाशसंश्लेषण क्षमता

photosynthetic rate, प्रकाशसंश्लेषण प्रमाण

photovoltaic cell, प्रकाशव्होल्टीय सेल

phreatic, *adj.* भौमजल—, भूजली

phreatic explosion, भूजली स्फोट

phreatophyte, *n.* भूजलोद्भिद् (न.),
फ्रेअॅटोफाइट (पु.)

phryganea, *n.* फ्रीगॅनिआ (पु.)

pH value, pH मूल्य

phyllite, *n.* फिलाइट (पु.)

phyllitisation, *n.* फिलायटन (न.)

phylum, *n.* संघ (पु.), प्रसृष्टि (स्त्री.)

physical, *adj.* भौतिक, प्राकृतिक

physical adsorption, भौतिक शोषण

cf. absorption

physical geography, प्राकृतिक भूगोल

physical geology, (*also called dynamic geology*
or dynamical geology) प्राकृतिक भूशास्त्र

physical model, प्राकृतिक प्रतिमान

physical planning, भौतिक नियोजन

physical structure, भौतिक संरचना

physical weathering = mechanical weathering

physiognomy, *n.* रूपाकृति विद्या (स्त्री.)

physiographic basin, स्थलरूपी द्रोणी

physiographic cycle, प्राकृतिक भूचक्र

physiographic factor, भूरूपिक घटक

physiographic pictorial map, प्राकृतिक चित्र
नकाशा

physiographic province, प्राकृतिक भूप्रांत

physiography, *n.* प्राकृतिक भूवर्णन (न.)

physiological, *adj.* शरीरक्रियात्मक,

शरीरक्रियाशास्त्रीय

physiological density of population,

लोकसंख्येची शरीरक्रियात्मक घनता

physiological ecology, शरीरक्रियात्मक
पारिस्थितिकी

physiological longevity, शरीरक्रियात्मक
आयुर्मान

phytogeography, *n.* वनस्पति भूगोल (पु.)
 phytoplankton, *n.* पादप प्लवक (न.)
 pictogram, *n.* चित्रांकित नकाशा (पु.)
 pictograph, *n.* चित्रालेख (पु.)
 pictorial symbol, चित्र चिन्ह
 piedmont, *adj.* गिरिपद—
 piedmont alluvial plain, गिरिपद जलोढ
 मैदान
 piedmont glacier, गिरिपद हिमवाह
 piedmont steps = penchlands
 pie-graph = divided circle
 pier, *n.* धक्का (पु.)
 pig iron, बीड (न.)
 pigment, *n.* वर्णक (पु.)
 pigmentation, *n.* १ वर्णकता (स्त्री.) २ वर्णकन
 (न.)
 pillar, *n.* खांब (पु.), स्तंभ (पु.)
 pillow lava, (*also ellipsoidal basalt or
 ellipsoidal lava*) शिरोधान लावा
 pilot balloon, वातदर्शी फुगा
 pine, *n.* पाईन वृक्ष (पु.)
 pineapple industry, अन्नस उद्योग
 pingo, *n.* (*also pingok or ground ice mound*)
 पिंगो (पु.)
 pingo remnant, पिंगो अवशेष
 pinnate drainage, पिच्छाकार जलनिस्सार
 pioneer, *adj.* मूल—, प्रवर्तक—
 pioneer plant, मूल वनस्पति
 pioneer settlement, प्रवर्तक बसाहत
 pipe, *n.* नळ (पु.)
 pipeline, *n.* नळमार्ग (पु.)
 piping rock, नलिका खडक
 piracy, *n.* अपहरण (न.)
 pirate stream, अपहारी वाह
 pit, *n.* खड्डा (पु.), गर्त (पु.)

pitches and flats, अनुनती व समतले
 pitching fold, (*also plunging fold*) आनत वलि,
 अवनत वलि
 pitprop, *n.* गर्त स्तंभ (पु.)
 pivotal fault = scissors fault
 pivot area, केंद्रकीलक क्षेत्र
 placer, *n.* प्लेसर (पु.)
 placer claim, प्लेसर हक्कभूमि
 plagioclimax, *n.* स्थिरावस्था (स्त्री.)
 plaice, *n.* प्लेस (स्त्री.)
 plain, *n.* मैदान (न.)
 plain of denudation, अनाच्छादन मैदान
 plain tract, सपाट भूभाग
 plan, *n.* आराखडा (पु.)
 planation, *n.* सपाटन (न.), मैदानन (न.),
 समतलन (न.)
 plane, *n.* १ तल (न.) २ प्रतल (न.) ३ समतल
 (न.)
 plane of projection, प्रक्षेपण प्रतल
 plane of symmetry, सममिति प्रतल
 planer, *n.* समतली (पु.)
 plane strain, समतल विकृति
 plane stress, समतल पीडन
 planet, *n.* ग्रह (पु.)
 plane table, प्लेन टेबल
 plane table survey, प्लेन टेबल सर्वेक्षण
 planetary frontal zone, ग्रहीय आघाडी क्षेत्र
 planetary winds, ग्रहीय वारे (पु.अ.व.)
 planetesimal, *n.* ग्रहाणु (पु.)
 planetesimal hypothesis, ग्रहाणु परिकल्पना
 planimeter, *n.* क्षेत्रमापी (पु.)
 planimetric, *adj.* क्षेत्रमापीय, क्षेत्रमापी—
 planimetric analysis, क्षेत्रमापीय विश्लेषण
 planimetric map, क्षेत्रमापी नकाशा
 planimetry, *n.* क्षेत्रमापन (न.)

plankton, *n.* प्लवक (पु.), प्लँक्टन (पु.)
 holoplankton, पूर्ण प्लवक
 macroplankton, बृहत्प्लवक
 meroplankton, अंशप्लवक
 microplankton, सूक्ष्म प्लवक
 nanoplankton, अतिसूक्ष्म प्लवक
 planktonic, *adj.* प्लवकी, प्लँक्टनी
 plankton net, प्लवक जाल
 planning, *n.* नियोजन (न.)
 planning region, नियोजन प्रदेश
 planology, *n.* समतलशास्त्र (न.)
 planosol, *n.* प्लॅनोसोल (पु.)
 plant association, वनस्पति, साहचर्य
 plantation, *n.* मळा (पु.)
 plantation economy, मळ्याची अर्थव्यवस्था
 plantation farming, मळा शेती
 plantation landscape, मळा भूदृश्य
 plantation system, मळा पद्धति
 plant biomass, वनस्पति जीवभार
 plant breeding, वनस्पति प्रजनन
 plant climax, वनस्पति चरमावस्था
 plant community, वनस्पति समुदाय
 plant domestication, वनस्पति गृहसंवर्धन
 plant fibre, वनस्पति तंतु
 plant formation, वनस्पति रचना
 planting technique, रोपणी तंत्र
 plant life, वनस्पति जीवन
 plant population, वनस्पति संख्या
 plaster stone = gypsum
 plastic, *adj.* आकार्य, घडणसुलभ, प्लास्टिक—
n. प्लास्टिक (न.)
 plastic clay, घडणसुलभ माती
 plastic industry, प्लास्टिक उद्योग
 plasticity, *n.* आकार्यता (स्त्री.), घडणसुलभता
 (स्त्री.)

plastic material, प्लास्टिक द्रव्य
 plastic shading, प्लास्टिक छायापद्धति
 plate, *n.* १ पाटी (स्त्री.), पट्टिका (स्त्री.)
 २ भूपट्ट (पु.)
 plateau, *n.* पठार (न.)
 plateau basalt, पठारी बेसाल्ट
 plateau climate, पठारी हवामान
 plateau glacier, पठारी हिमवाह
 plateau mountain, पठारी पर्वत
 platform, *n.* (also bench) मंच (पु.)
 platy soil, पाटी मृदा
 playa, *n.* प्लाय (पु.)
 Playfair's law, प्लेफेअर नियम
 plebiscite, *n.* सार्वमत (न.)
 pleistocene, *adj.* प्लाइस्टोसीन
n. प्लाइस्टोसीन (पु.)
 plottable error, बिंदुरेखनीय त्रुटि
 plotting, *n.* बिंदुरेखन (न.)
 plotting model, बिंदुरेखन प्रतिमान
 ploughing, *n.* नांगरणी (स्त्री.), नांगरटी
 (स्त्री.)
 plucking, *n.* उखडणे (न.)
 plug dome, प्लग घुमट
 plumb, *n.* ओळंबा (पु.)
 plumb-bob, *n.* ओळंबा (पु.)
 plumbline, *n.* ओळंबा (पु.), ओळंबरेषा
 (स्त्री.)
 plumbline deflection, ओळंबरेषा विक्षेप
 plumb point, ओळंब बिंदु
 plunge, *n.* १ अवनति (स्त्री.) २ प्रपात (पु.)
 plunge pool, प्रपात कुंड
 plunging fold = pitching fold
 pluralism, *n.* बहुत्ववाद (पु.)
 pluralistic, *adj.* बहुत्ववादी
 plural society, बहुविध समाज, बहुतत्त्वी समाज

pluton, *n.* पातालिक (पु.)
 plutonic, *adj.* पातालीय
 plutonic series, पातालीय माला
 plutonic water, पातालीय जल
 pluvial, *adj.* पर्जन्यज—
 pluvial period, पर्जन्यज काल
 pluviometer, *n.* वर्षामापी (पु.)
 pluviometric, *adj.* वर्षामापी—
 pluviometry, *n.* वर्षामिति (स्त्री.)
 plywood, *n.* थरफळी (स्त्री.), प्लायवूड (न.)
 pocket, *n.* कोशिका (स्त्री.)
 pocket flora, कोशिका वनस्पतिजात
 podsol = podzol
 podsol climate, पॉडसोल हवामान
 podsolisation, *n.* पॉडसोलन (न.)
 podsol profile, पॉडसोल पार्श्वका
 podzol, *n.* (also podsol) पॉडझोल (स्त्री.)
 point, *n.* बिंदु (पु.)
 point-bardeposit, नागमोड निक्षेप
 point diagram, बिंदु आकृति
 point group, बिंदुगट (पु.)
 point process, बिंदु-प्रक्रिया (स्त्री.)
 point resources, स्थान साधनसंपत्ति
 Poisson distribution, प्वाँसाँ वितरण
 Poisson's ratio, प्वाँसाँ गुणोत्तर
 polar air mass, ध्रुवीय वायुसंहति
 polar cap, ध्रुवीय टोपण
 polar continental air, ध्रुवीय भूखंड हवा
 polar co-ordinates, ध्रुवीय सहनिर्देशक (पु.अ.व.)
 polar flattening, ध्रुवीय चपटेपणा
 polar front, ध्रुवीय आघाडी
 polar glacier, ध्रुवीय हिमवाह
 polarisation, *n.* ध्रुवण (न.)
 polarise, *v. t. & i.* ध्रुवण करणे, ध्रुवण होणे
 polarised, *adj.* ध्रुवित

polarised light, ध्रुवित प्रकाश
 polarity, *n.* ध्रुवता (स्त्री.)
 polar maritime air, ध्रुवीय सागरी हवा
 polar projection, ध्रुवीय प्रक्षेपण
 polar symmetry, ध्रुवीय सममिति
 polar wandering, ध्रुवीय भ्रमण
 polder, *n.* पोल्टर (पु.)
 pole, *n.* ध्रुव (पु.)
 polish, *v. t. & i.* चकाकी देणे (स्त्री.)
     n. पॉलिश (न.)
 political fragmentation, राजकीय विखंडन
 political frontier, राजकीय सरहद्द
 political geography, राजकीय भूगोल
 political unit, राजकीय एकक
 polje, *n.* पोत्ये (न.), महाकुंड (न.)
     cf sinkhole
 pollen analysis, पराग विश्लेषण
 pollution, *n.* प्रदूषण (न.)
     air pollution, वायु प्रदूषण
     water pollution, जल प्रदूषण
 polyandry, *n.* बहुपतित्व (न.)
 polyclimax, *n.* बहुचरमावस्था (स्त्री.)
 polyconic projection, बहुशंकु प्रक्षेपण
 polycyclic, *adj.* बहुचक्रीय
 polygamy, *n.* बहुपत्नीत्व (न.)
 polygenetic, *adj.* बहुउद्भवी
 polygenic relief, बहुउद्भवी उठाव
 polygeosyncline, *n.* बहुभू-अभिनति (स्त्री.)
 polygon, *n.* बहुकोन (पु.), बहुभुज (पु.)
 polygon ground, बहुकोन भूमि
 polygraph, *n.* बहुआलेख (पु.)
 polyhedral, *adj.* (also polyhedric) बहुपृष्ठकी
 polyhedron, *n.* बहुपृष्ठक (न.)
 polymorphism, *n.* बहुरूपता (स्त्री.)
 polymorphous, *adj.* बहुरूप

polyr reef, बहुशुंडक प्रवाली, बहुशुंड प्रवाली

polythene, *n.* पॉलिथिन (न.)

pond, *n.* तळे (न.) *cf.* lake

ponor, *n.* पोनोर (न.), कास्ट कूपक (न.)

pool, *n.* १ तळुले (न.), कुंड (न.) *cf.* lake
२ साठा (पु.)

population, *n.* १ लोकसंख्या (स्त्री.),
जनसंख्या (स्त्री.) २ (as, in statistics)
संख्यामट (पु.)

population attitude, लोक अभिवृत्ति

population attributes, लोकसंख्या गुण
(पु. अ. व.)

population carrying capacity, लोकसंख्या
पोषण-क्षमता

population concentration, लोकसंख्या संहति

population cycle, लोकसंख्या चक्र

population data, लोकसंख्या आधारसामग्री

population density, लोकसंख्या घनता,
लोकसंख्येची घनता

population dispersion, लोकसंख्या
अपस्करण

population distribution, लोकसंख्या वितरण

population dynamics, लोकसंख्या गतितत्त्व

population explosion, जनसंख्या विस्फोट

population geography, जन भूगोलशास्त्र

population growth, लोकसंख्या वाढ

populationism, *n.* लोकसंख्याधिष्ठित वाद
(पु.)

population mapping, लोकसंख्या नकाशाखेखन

population model, लोकसंख्या प्रतिमान,
लोकसंख्या प्रतिरूप

population numeration, लोकसंख्या प्रगणन

population policy, लोकसंख्या धोरण

population potential, लोकसंख्या संभव

population pressure, लोकसंख्या भार

population projection, लोकसंख्या प्रकल्पन

population resource ratio, लोकसंपदा प्रदेश
गुणोत्तर.

population resource region, लोकसंपदा प्रदेश

population structure, लोकसंख्या संरचना

population theory, लोकसंख्या सिद्धांत

pore, *n.* छिद्र (न.), रंध (न.)

porifera, *n. Zool.* पॉरिफेरा (पु.)

pork, *n.* सूकरमांस (न.), पोक (न.)

pork farming, वराहपालन (न.)

porosity, *n.* रंधता (स्त्री.),
सच्छिद्रता (स्त्री.)

port, *n.* बंदर (न.), पत्तन (न.)

porter, *n.* भारिक (पु.), हमाल (पु.)

portage, *n.* हमाली (स्त्री.)

port facilities, बंदर सुविधा
(स्त्री अ. व.)

position, *n.* स्थिति (स्त्री.)

positive, *adj.* १ धन २ उत्थित (as in :
positive shore line उत्थित वेला रेखा)
३ नैसर्गिक (as in : positive checks
नैसर्गिक संरोध)

positive anomaly, धन असंगति

positive checks, नैसर्गिक संरोध

positive movement, उत्तलन (न.)

positive shore line, उत्थित वेला रेखा

positive stability, धनात्मक स्थैर्य

possibilism, *n.* संभववाद (पु.)

post-glacial, *adj.* हिमान्युत्तर—

postorogenic, *adj.* गिरिजननोत्तर

postulate, *n.* आधारकल्पना (स्त्री.)

postulation, *n.* आधारकल्पना (स्त्री.)

potable, *adj.* पेय

potato, *n.* बटाटा (पु.)

pot clay = potter's clay

potential, *n.* विभव (न.),
संभव (पु.), उपलभ्यता (स्त्री.), क्षमता
(स्त्री.)
adj. उपलभ्य.

potential evapo-transpiration index, विभव
बाष्प-उत्सर्जन निर्देशांक

potential habitat, विभव आवास

potential model, विभव प्रतिमान

potential of hydroelectricity, जलविद्युत क्षमता

potential production unit, (PPU) विभव
उत्पादन एकक

potential surface, विभव पृष्ठ

pothole, *n.* भोवरी खळगा (पु.)

potter's clay, (also pot clay) कुंभार माती

poultry, *n.* (also poultry farming or poultry
keeping) कुक्कुटपालन (न.)

poultry farm, कुक्कुट पैदास क्षेत्र

poultry farming = poultry

poultry keeping = poultry

powder snow, चूर्णी हिम

power, *n.* १ शक्ति (स्त्री.) २ सत्ता (स्त्री.)
३ सामर्थ्य (न.) ४ प्रबल राष्ट्र (न.)

power source, शक्ति साधन

prairie, *n.* प्रेअरी (स्त्री.)

prairie soil, प्रेअरी मृदा

Pratt isostasy, प्रॅट समस्थायित्व

preadaptation, *n.* पूर्वानुकूलन (न.)

pre-cambrian, *adj.* प्रिकॅम्ब्रियन, कॅम्ब्रियनपूर्व-

precession of equinoxes, आयन चलन

precipice, *n.* कडा (पु.)

precipitation, *n.* १ वर्षाव (पु.) २ अवक्षेपण
(न.)

precipitation day, वर्षाव दिन

precipitation evaporation ratio, अवक्षेपण
बाष्पन गुणोत्तर

precipitation facies, अवक्षेपण समलक्षणी
(न.अ.व.)

predator, *n.* परभक्षी (पु.)

predictability, *n.* अनुमानक्षमता (स्त्री.)

prediction, *n.* अनुमान (न.)

prefabricated, *adj.* पूर्वरचित

preferred, *adj.* अधिमत

preferred orientation, अधिमत दिशादेशन

prefrontal squall, आघाडीपूर्व चंडवात

preglacial, *adj.* हिमायनपूर्व

pre-industrial city, पूर्व औद्योगिक शहर

pre-orogenic, *adj.* गिरिजननपूर्व-

presidential democracy, अध्यक्षीय लोकशाही

pressure, *n.* दाब (पु.), भार (पु.)

pressure arch, (also pressure ridge) दाब
कमान, दाब कटक

pressure gradient, दाब प्रवणता

pressure head, दाब शीर्ष

pressure ridge = pressure arch

pressure surface slope, दाब पृष्ठक उत्तार

pressure wave, दाब तरंग

presupposition, *n.* पूर्वकल्पना (स्त्री.)

pre-urban nucleus, नगरपूर्व केंद्रक

preventive checks, प्रतिबंधक संरोध

prevernal aspect, वसंतपूर्व स्वरूप

price, *n.* किंमत (स्त्री.), भाव (पु.), विक्रीदर
(पु.), मूल्य (न.)

price control, किंमत नियंत्रण

Primarrumpf, *n.* पूर्वमैदान प्राय (पु.), प्रिमेर
(पु.)

primary, *adj.* मूल, प्राथमिक, मुख्य

primary basalt, मूल बेसाल्ट

primary component of social areas, समाज
क्षेत्रांचे प्राथमिक घटक

primary dip, मूल नति

primary division, मुख्य विभाग
 primary economic activity, प्राथमिक आर्थिक व्यवहार
 primary geosyncline, प्राथमिक भूअभिनति
 primary industry, प्राथमिक उद्योग
 primary magma, मूल मॅग्मा, मूल शिलारस
 primary minerals, मूल खनिजे (न.अ.व.)
 primary phase, प्राथमिक प्रावस्था
 primary product, प्राथमिक उत्पादित वस्तु
 primary production, प्राथमिक उत्पादन
 primary rock, (also called igneous rock) प्राथमिक खडक.
 primary sector, प्राथमिक क्षेत्र
 primary structure, मूल संरचना
 primary urbanisation, प्राथमिक नागरीभवन
 primary wave, प्राथमिक तरंग
 primate city, अग्रेसर शहर
 prime meridian, (also principal meridian) प्रधान रेखावृत्त, मुख्य रेखावृत्त
 primeval, *adj.* आदिम
 primeval atmosphere, आदिम वातावरण
 primitive, *n.* आदिम (न.)
adj. आदिम
 primrose, *n.* प्रिमरोज (पु.)
 principal, *adj.* १ प्रधान २ मुख्य
 principal components analysis, मुख्य घटक विश्लेषण
 principal meridian = prime meridian
 principle of comparative advantage, तुलनात्मक लाभ तत्त्व
 principle of first choice, प्रथम पसंती तत्त्व
 principle of uniformity = uniformitarianism
 print, *n.* ठसा (पु.)
 priority, *n.* अग्रता (स्त्री.)

prisere, *n.* आदिक्रमक (पु.)
 prism, *n.* Math. प्रिझम (पु.)
 prismatic, *adj.* प्रिझमी
 prismatic compass, प्रिझमी कंपास
 prismatic compass survey, प्रिझमी कंपास सर्वेक्षण
 prismatic soil, प्रिझमी मृदा
 private enterprise, खाजगी उपक्रम
 probabilism, *n.* संभाव्यतावाद (पु.)
 probabilistic deductive explanation, संभाव्यता निगामी स्पष्टीकरण
 probabilistic law, संभाव्यता नियम
 probability, *n.* संभव (पु.), संभवनीयता (स्त्री.), संभाव्यता (स्त्री.)
 probable, *adj.* संभाव्य
 probable error, संभाव्य त्रुटि
 probable life, संभाव्य आयुर्मान
 process, *n.* १ प्रक्रिया (स्त्री.) २ पद्धति (स्त्री.)
 process element, प्रक्रिया घटक
 processing, *n.* संस्करण (न.)
 process of urbanisation, नागरीभवन प्रक्रिया
 producer, *n.* उत्पादक (पु.)
 producer goods, उत्पादकाच्या वस्तू (स्त्री. अ.व.)
 producer goods industry, उत्पादक माल उद्योग, उत्पादनकारी माल उद्योग
 production, *n.* उत्पादन (न.), निर्मिति (स्त्री.)
 productivity, *n.* उत्पादनक्षमता (स्त्री.), उत्पादकता (स्त्री.)
 productivity gap, उत्पादकता खंड
 products of weathering, अपक्षयज पदार्थ
 profile, *n.* पाश्वरेखा (स्त्री.), पार्श्विका (स्त्री.)
 profile chart, पाश्वरेखा तक्ता
 profile of equilibrium, संतुलन पाश्वरेखा
 profile section, पाश्वरेखा छेद

proglacial, *adj.* हिमनदीबाह्य
 proglacial channel, हिमनदीबाह्य प्रवाह
 progradation, *n.* पुरोप्रवण (न.)
 prograding, *n.* पुरोगामी (पु.)
 programming, *n.* प्रायोजना (स्त्री.)
 progression, *n.* श्रेणी (स्त्री.)
 progressive, *adj.* प्रगामी
 progressive wave, प्रगामी लाट, प्रगामी तरंग
 projected, *adj.* प्रक्षेपित
 projected profile, प्रक्षेपित पाश्वरेखा
 projection, *n.* १ प्रक्षेपण (न.)
     azimuthal projection, दिगंश प्रक्षेपण
     conformal projection = orthomorphic
     projection
     conical projection, शंकु प्रक्षेपण
     conventional projection, रूढ प्रक्षेपण
     cylindrical projection, दण्डगोल प्रक्षेपण
     equal area projection, समक्षेत्र प्रक्षेपण
     equidistant projection, समदूर प्रक्षेपण
     equivalent projection, समतुल्य प्रक्षेपण
     gnomonic projection, गोमुखी प्रक्षेपण
     homolographic projection = equal area
     projection
     interrupted projection, खंडित प्रक्षेपण
     mathematical projection, गणितीय
     प्रक्षेपण
     modified projection, सुधारित प्रक्षेपण
     nonperspective projection, असंदर्श
     प्रक्षेपण
     oblique projection, तिर्यक् प्रक्षेपण
     orthographic projection, यथालेख
     प्रक्षेपण
     orthomorphic projection, यथारूप
     प्रक्षेपण
     perspective projection, संदर्श प्रक्षेपण

poly-conic projection, बहुशंकु प्रक्षेपण
 Sanson-Flamsteed projection =
 sinusoidal projection, सॅन्सन फ्लॅमस्टीड
 प्रक्षेपण, ज्या वक्र प्रक्षेपण
 stereographic projection, त्रिमिति
 प्रक्षेपण
 zenithal projection, खमध्य प्रक्षेपण
 २ प्रकल्पन (न.) (as in : population
 projection लोकसंख्या प्रकल्पन)
 projection direction, प्रक्षेपण दिशा
 promontory, *n.* भूशिर (न.)
 propagation, *n.* प्रसारण (न.)
 propagation loss, प्रसारण हानि
 property, *n.* १ गुणधर्म (पु.) २ (in case of
 minerals) मालमत्ता (स्त्री.)
 proportional, *adj.* प्रमाणबद्ध
 prospect, *n.* आपेक्षिक (न.)
 prospect hole, पूर्वक्षण छिद्र
 prospecting, *n.* पूर्वक्षण (न.)
 protagonist, *n.* कैवारी (पु.)
 protected thermometer, संरक्षित तापमापी
 protectorate, *n.* संरक्षित राज्य (न.)
 protein, *n.* प्रोटीन (न.), प्रथिन (न.)
 protooperation, *n.* आद्यसहकार (पु.)
 Protozoa, *n. Zool.* प्रोटोज़ोआ (पु.)
 province, *n.* प्रांत (पु.) *cf.* continent
 proximal, *adj.* समीपस्थ, निकटस्थ
 proximal map, समीपस्थ नकाशा, निकटस्थ
 नकाशा
 proximal solution, समीपस्थ उपाय
 proximity, *n.* सामीप्य (न.)
 psammitic = arenaceous
 —pseudo, *adj.* (in comb.) आभासी, छद्म
 pseudotectonic, *adj.* आभासी भू-विवर्तनी
 psychrometer, *n.* वायुबाष्पमापी (पु.)